

чили за това, събранитѣ вече войски на нервийтѣ и ебуронитѣ (близо до днешнитѣ Sens и Namur) се разоглишли и останалото време отъ зимата прѣминало спокойно.

Разгледвайки 5-та година отъ войната на Цезаря въ Галлия, може по поводъ на нея да се направятъ слѣдующитѣ бѣлѣжки:

Всички мѣрки на Цезаря до и въ време на 2-та експедиция въ Британія безспорно заслужватъ най-голяма похвала, но, както забѣлѣзва Наполеонъ I въ запискитѣ си, 2-та експедиция имала сжщо толкова малко положителни резултати, колкото и 1-та: и въ еднага, и въ другата Цезарь проникналъ въ вжтрѣшността на страната само на твърдѣ малко разстояние отъ морския брѣгъ, и макаръ да разбилъ и побѣдилъ британцитѣ, но се върналъ въ Галлия, безъ да остави въ Британія нито войски, нито нѣкакви здрави учрѣждения и никакъ не покорилъ Британія на Римъ, а само обезпечилъ отъ тѣзи страна дѣйствиата си въ Галлия, като наказалъ британцитѣ за съдѣйствието имъ (съмнително) на галлитѣ и като имъ взелъ заложници за това, че тѣ за напрѣдъ не ще да дѣйствуватъ враждебно противъ римлянитѣ.

Слѣдъ възвръщанието му въ Галлия, твърдѣ широкото размѣствание на армията на зимни квартири въ сѣверна Галлия — срѣдоточие на встанията, било неблагоприятно и не прѣдпазливо, не може да бжде оправдано съ прѣдлога — за неплодородието и лошаата жетва, и отъ всички военни писатели се признава за голѣма погрѣшка, която имала за послѣдствия — истрѣблението цѣлия легионъ на Сабина и насмалко още сжщо такова истрѣбление на легиона на Цицерона, и ако послѣдния се спасилъ и се прѣдварило общото вѣста-

ние на галлитѣ, то трѣбва да се благодарятъ единствено на послѣдующитѣ мѣрки и дѣйствия на Цезаря, толкова умни и искусни, колкото бързи и рѣшителни.

Колкото се отнася до легата Сабина, който прѣди това всѣкога показвалъ на дѣло мъжество и храбрость, съединени съ благоразумна прѣдпазливост, този пжтъ по необяснимъ начинъ направилъ твърдѣ груби погрѣшки, които и повели, както къмъ личното негово загинаване, тѣй и къмъ това на легиона му — първо значително поражение, нанесено на Цезаревата армия въ Галлия. Главната погрѣшка на Сабина била тѣзи, че той не послушалъ умнитѣ съвѣти на Котта и на частнитѣ началници — да стои и се отбранява въ лагера си, но допусналъ да бжде увлѣченъ въ коварнитѣ прѣговори на Амбиорикса, тръгналъ съ всичкитѣ си войски отъ лагера си на съединение съ Лабиена, не взелъ въ похода за тамъ нужнитѣ прѣдпазителни мѣрки, испадналъ въ засадата и билъ убитъ, а легиона му истрѣбенъ. Той трѣбвало, както по късно направилъ Цицеронъ, да стои и се отбранява въ лагера, който му билъ опрѣдѣленъ отъ Цезаря, и по никакъвъ начинъ да не влиза въ каквито и да било прѣговори съ галлитѣ. Мѣркитѣ, взети отъ него въ време на похода, били непростителни и имали за слѣдствие — внезапното нападение на галлитѣ върху легиона му въ гората, отъ засада, отъ всичкитѣ четири страни. Вината за всичко това падала прѣимущественно върху Сабина, но сжщо и върху Котта, който заедно съ него наравно раздѣлялъ началствуванието, и особено върху Цезаря, който не повѣрилъ само на едного отъ тѣхъ главното началство. Отъ това произлѣзло несъгласие между двамата легати, което имало още по